

9. IŠSIGANDUSI DAUGUMA

Pilietinių teisių įstatymai priimami ne tik baltiesiems apsaugoti ir jiems netaikomi. Mary Berry, JAV Senato pilietinių teisių komiteto pirmininkė

Kodėl krikščionys leido savo tikėjimui ir Dievui būti išvarytiems iš savo bažnyčių? Kodėl jų pasipriešinimas buvo toks nereikšmingas? Napoleonas tvirtino, kad Dievas yra pranašesnių jėgų pusėje. Amerikoje krikščionys vis dar sudaro daugumą, o tai reiškia, kad Dievas turi būti jų pusėje. Tačiau jie užleidžia vietą – pėstininkams, kavalerijai ir net dragūnams. Savo knygoje „Ilgasis žygis“ žurnalo „The New Criterion“ redaktorius Rogeris Kimballas kultūros fronto proveržį sieja su konservatorių silpnėjimu:

„Ilgas Amerikos kultūros revoliucijos žygis baigėsi sėkme, apie kurią galėjo pasvajoti tik patys vizionieriškiausi utopistai. Didžiausia ironija yra ta, kad ši pergalė buvo pasiekta augant rinkėjų simpatijoms „dešiniams“. Šokiruoja tai, kad tariamas konservatorių triumfas rinkimuose beveik neturėjo jokios įtakos „kairiųjų“ teorijų, idėjų ir pažiūrų dominavimui mūsų kultūroje. Priešingai, vadinamajame kultūros kare konservatoriai ir toliau patiria pralaimėjimą po pralaimėjimo.“²

Nepaisant kai kurių konservatorių pasigyrimų – kad atidžiau pažvelgę, iš tikrųjų laimėjome kultūros karą – būkime sąžiningi ir pripažinkime, kad Kimballas teisus. Bet kodėl tradicionalistai traukiasi? Ir krikščionys, ir konservatoriai išlaiko prieigą prie žiniasklaidos – nuo pokalbių radijo iki televizijos laidų, nuo interneto iki blizgančių žurnalų ir populiariųjų mokslo žurnalų. Nuo 1968 m. respublikonai iškovojo daugiau pergalių nei pralaimėjo, o tai reiškia, kad jie neprarado politinės valios. Apklausos rodo, kad kultūrinėje kovoje žmonės palaiko tradicijas: amerikiečiai priešinasi karinei tarnybai, teisei į abortus ir rasinėms preferencijoms. Jie pasisako už rytinių maldų mokyklose išsaugojimą ir Dešimties įsakymų laikymąsi. Jie nori nustatyti kliūtį nekontroliuojamai imigracijai ir paskelbti anglų kalbą vienintele oficialia Jungtinių Valstijų kalba. Nepaisant to, etikos, socialinėje ir kultūrinėje srityse jungtinės respublikonų, konservatorių ir krikščionių pajėgos toliau traukiasi, prarasdamos pozicijas ir iš esmės tapo, taip sakant, įbauginta dauguma.

Baltieji rūmai atsisakė įsikišti į Johno Ashcrofto žudynes, kurias įvykdė Tedas Kennedy ir demokratai Teismų komitete. Nei ponas Bushas, nei viceprezidentas nedalyvavo Krikščionių koalicijos suvažiavime 2000 m. Ponas Bushas tik

atsiuntė įrašytą kalbą. Tačiau jis rado laiko susitikti su gėjais respublikonais iš „Log Cabin“ klubo. Kai Konfederacijos kovos vėliava tapo ginčų ir rietenų priežastimi, gubernatorius Bushas pareiškė, kad Pietų Karolinos gyventojams turėtų būti suteikta pasirinkimo laisvė. Tačiau vos pasibaigus pirminiams rinkimams, gubernatorius Teksaso Aukščiausiąjame Teisme įsakė pašalinti lenteles, skirtas pagerbti Pilietiniame kare žuvusius Konfederacijos karius.

Nei vienam iš kalbėtojų Respublikonų nacionaliniame suvažiavime Filadelfijoje nebuvo leista suformuluoti pozicijos šiuolaikinės etikos klausimu. Colinui Powellui buvo suteiktas geriausias laikas aptarti „teigiamos diskriminacijos“ skatinimo būtinybę; sugėdinti respublikonai nuolankiai šypsojosi, kai visoje šalyje buvo kaltinami nesugebėjimu ginti nacionalinių interesų. Partijos pozicija, pravardžiuojama „reaganizmu“, buvo smarkiai kritikuojama, tačiau ji leido partijai išlaikyti dabar jau prarastą įtaką visuomenės kultūrai ir etikai.

„Respublikonai pasikeitė“ – toks buvo daugelio užkulisių pokalbių suvažiavime leitmotyvas. Ir iš tiesų, tai tiesa.

** Politika, kuria siekiama panaikinti rasinės ar lytinės diskriminacijos pasekmes užimtumo ar švietimo srityje, taip pat užkirsti kelią tokiai diskriminacijai. – Red. vertimas*

Smurto kritikas Billas Maheris pajuokavo, kad „paskutinį kartą, kai respublikonai turėjo tiek daug juodaodžių, jie juos išdavė“.3 Kai ponas Bushas bandė „sudaryt taiką“ su NAACP, organizacija atsakė dar daugiau išpuolių – šį kartą politine reklama, kurioje vaizduojama Jameso Byrdo duktė, ir taip užsimenama, kad ponui Bushui nerūpi Byrdo linčo teismas, nes jis prieštarauja neapykantos nusikaltimų įstatymams. Kai tik respublikonų prašoma ištiesti draugišką ranką tiems, kurie niekada nepraleidžia progos įkasti jiems į pirštą, partija sutinka – ir vėl yra įkandama, savo kankintojų džiaugsmui. Žurnalas „National Review“ apibendrina nuolaidžiavimo politiką taip:

„Bušas labiau nei bet kuris ankstesnis respublikonų kandidatas stengėsi neįžeisti liberalų jausmų. Jis pareiškė palaikantis imigraciją, pritarė dvikalbiui švietimui, mikliai išsisukinėjo nuo tiesioginio klausimo apie rasines preferencijas, kreipėsi į NAACP suvažiavimą, sutiko priimti įstatymus dėl neapykantos nusikaltimų ir pasiuntė Coliną Powellą pasmerkti respublikonus jų pačių suvažiavime.

Rezultatas: 35 procentai ispanakalbių balsų – ir dar mažiau juodaodžių balsų nei Bobas Dole'as 1996 m.“4

Konservatoriai prarado pasitikėjimą, kurį turėjo jaunystėje, kai krikščionybė buvo karinga religija. Atrodo, kad jie rūpinasi tik visuomenės nuomonės įtikinimu dėl savo politinio korektiškumo, gerų ketinimų ir patikimumo. Po to, kai ponas Bushas suformavo savo kabinetą, NAACP pirmininkas Julianas Bondas pakomentavo: „[Prezidentas] subūrė Amerikos politikos Talibano sparną, pataikaudamas dešiniųjų ekstremistams ir subūrė kabinetą iš vyrų, kurie beveik kaip šuo yra atsidavę Konfederacijos idėjoms.“⁵

Namų daugumos lyderis Richardas Armei parašė NAACP prezidentui Kwasi Mfume'ui, kad tokie pareiškimai prilygsta „rasiniam McCarthyizmui“ ir kad „jie kursto rasinę įtampą“.⁶

„Nesvarbu, ar tai tyčiniai, ar ne“, – rašė Armei, – „šie žodžiai meta iššūkį mūsų tautai ir, jei nebus tinkamai išklausyti, neišvengiamai sukels visuomenės susiskaldymą.“⁷

Armei paprašė susitikimo, tačiau Bondas ir Mfume'as atmetė jo laišką kaip „tipišką mąstymą tų, kurie yra prieš sąžiningumą ir teisingumą“.⁸

Šis epizodas yra pamokantis. Respublikonų partijos pareigūnas iš esmės paprašė audiencijos pas NAACP vadovybę, organizaciją, kuri žemino jo partiją ir šmeižė išrinktą prezidentą, o Julianas Bondas neslėpė savo paniekos respublikonams ir jų politinės platformos propaguojamoms vertybėms. Pasitikintys savimi respublikonai būtų tiesiog sutriuškinę Bondą, pareikalavę, kad IRS atliktų NAACP veiklos auditą, siekiant užtikrinti, kad ji laikytųsi mokesčių įstatymų, ir būtų atsisakę NAACP federalinio finansavimo, o tai neišvengiamai būtų lėmę Bondo atleidimą. Kitos galimos priemonės – paklausti NAACP rėmėjų, ar jie remia demagoginius išpuolius prieš prezidentą, ir naudoti mokesčių nuostatas, siekiant nubausti fondus, tokius kaip Fordo fondas, kuris finansuoja neapmokestinamas lėšas, kad viešai pažemintų prezidentą ir Respublikonų partiją. Kaip gerai žinoma, biblinis principas yra akis už akį. Todėl konservatoriai turėtų elgtis su NAACP taip, kaip liberalūs demokratai elgiasi su „Naujaisiais dešiniais“.

Vietoj to, ponas Armei paprašė audiencijos ir bandė pradėti dialogą! Kova kultūros karo fronto linijose neatitinka naujo respublikonų įvaizdžio. Nuo Ronaldo Reagano pasitraukimo žiniasklaida nenuilstamai skandavo: „Pamirškite kultūrą – ją nepasinaudosite. Pamirškite ją, arba pralaimėsite.“ Respublikonai

paklausė šio raginimo ir tapo sąmoningais savo oponentų valios vykdytojais kultūros kare.

Pati Amerika, kaip ir konservatoriai, prarado pasitikėjimą savo jėgomis. Prezidentas Eizenhaueris vykdė operaciją „Wetback“, išsiųsdamas tūkstančius nelegalių imigrantų namo, ir net nesivargino niekam atsiprašyti už Jungtinių Valstijų sienų ir nacionalinių interesų gynimą. Šiandienos respublikonai net nereikalauja, kad „užantspaudautume“ sienas, per kurias kasmet į mūsų šalį patenka 1,5 milijono užsieniečių. Niekas nenori būti vadinamas nacionalistu. Konservatyvus laikraštis „Human Events“ apklausė septyniolika Atstovų Rūmų narių ir senatorių, užduodamas jiems vieną klausimą: ar jie pritaria nelegalių imigrantų, pažeidžiančių mūsų įstatymus, deportacijai; iš septyniolikos tik du atsakė teigiamai. Kadangi ispanakalbiai amerikiečiai galėtų atkeršyti Kongreso nariams, reikalaujantiems griežtesnių imigracijos įstatymų, Kongresas jų nespaudžia. Toks bailumas gali mums kainuoti mūsų šalį. Apskritai mažėja valia, reikalinga išlaikyti didžiulę galią, kokia kadaise buvo Amerika. Kai pačioje savo kalbos Portlando valstijos universiteto studentams pradžioje ponas Clintonas pareiškė, kad artimiausiu metu „Amerikoje neliks rasinės daugumos“, „auditorija prapliupo plojimais“.10 Istorija rodo, kad retai pasitaiko, jog žmonės ploja žiniai, jog jie ir jų vaikai, tai yra dauguma, neteks savo šalies kultūrinio paveldo, kuri sukūrė jų protėviai.

Moralės nuosmukis, toks būdingas šių dienų Amerikai, dar labiau pastebimas Europoje. Valstybės, kurios XX amžiuje dislokavo milijonus karių, dabar stengiasi verbuoti karius savo sienoms saugoti. Be to, jos mieliau samdo amerikiečius saugoti savo sienas! Europos gyventojų skaičius mažėja, valstybės byra, bet mažai kam tai rūpi. Apimti kaltės jausmo, vokiečiai stengiasi ištirpti vieningoje Europoje. Kitos tautos taip pat atrodo pavargusios nuo nepriklausomybės ir laisvės ir yra pasirengusios susitaikyti su Europos Sąjungos diktatūra. „Tautos yra žmonijos turtas, jos universalios asmenybės; net ir mažiausios iš jų turi savo spalvas ir savo vietą dieviškajame modelyje“, – sakė Aleksandras Solženicynas. „Tautų išnykimas nuskurdintų pasaulį ne mažiau nei visų žmonių vienodumas, turintis vieną veidą ir vieną charakterį.“ Nepaisant to, Europos valstybės ir tautos, regis, susitaikė su tuo, kad jų buvimas planetoje artėja prie pabaigos.

Lyderiai, norintys išsaugoti nacionalinį identitetą, yra vadinami rasistais ir ksenofobais. Danijoje vidaus reikalų ministrė Karen Jespersen, septintojo

dešimtmečio radikalė, sukėlė pasipiktinimo audrą savo pasiūlymu deportuoti pabėgėlius su teistumu į negyvenamą salą. Ji nenori gyventi, pareiškė Jespersen, daugiakultūroje visuomenėje, kurioje su nusikaltėliais elgiamasi lygiai su civiliais ir kur visos kultūros yra lygios.

Danija apskritai tapo politinių pabėgėlių prieglobsčiu, todėl danų svetingumu aktyviai naudojasi nusikalstamos grupuotės iš Azerbaidžano, Armėnijos ir Ukrainos. Jespersen pareiškimą, kad ji teikia pirmenybę savo kultūrai, palyginti su visomis kitomis, sekė ginkluotų apiplėšimų serija prieš Danijos moteris, kuriuos organizavo žmonės iš Artimųjų Rytų, kurie taip pat reikalavo, kad Danija priimtų islamo įstatymus, kurie nustato didelius moterų teisių apribojimus, ir atkurtų mirties bausmę bei rankų amputavimo už vagystes praktiką.

Europa buvo pasibaisėjusi; reakcija buvo „tiesioginė ir griežta“, kaip pažymėjo Henrikas Behringas „Policy Review“.13 Europos rasizmo ir ksenofobijos stebėjimo centras pradėjo tirti šiuos atvejus. Pačioje Danijoje, kurios 33 procentai civilinio biudžeto skiriama imigrantų, kurie sudaro 4 procentus šalies gyventojų, socialinei apsaugai, danai pradėjo remti Karen Jespersen.

Europa prarado savo gyvybingumą. Savo 1964 m. knygoje „Vakarų savižudybė“ Šaltojo karo strategas Jamesas Wernhamas padarė išvadą: „Išvada tokia, kad egzistuoja savitas europietiškas mentalitetas, kuris susitaiko su savo imperijų žlugimu ir civilizacijos nuosmukiu.“ Vernemas šio mąstysenos pasireiškimus visuomenėje pavadino „Vakarų savižudybės ideologija“.14 Matome, kad ši liga šiandien išplito po visus Vakarus ir tapo epidemija.

Tačiau kodėl konservatoriai taip nedrąsiai priešinosi kultūrinei revoliucijai, kuri kelia grėsmę pačiam jų ciklizacijos egzistavimui? Atrodo, yra kelios priežastys.

* * *

Pirma, Barry Goldwaterio ir Ronaldo Reagano pasekėjai į politiką žengė įsitikinę, kad Amerika pralaimi Šaltąjį karą. Kitaip tariant, jie buvo visiškai nepasiruošę kultūrinio karo pradžiai. O išrinkus Ronaldą Reaganą, griuvus Berlyno sienai ir žlugus Sovietų imperijai, pati priežastis, paskatinusi šiuos žmones eiti į politiką, išnyko.

Be to, dauguma konservatorių politikoje, žurnalistikoje ir transliacijose daug geriau išmano ekonomiką ir užsienio politiką nei istoriją, filosofiją ir teologiją. Kaip pastebėjo vienas sąmojingas asmuo, „respublikonai buvo priversti nusileisti

į žemę, kad sumažintų mokesčius“. Kartais atrodo, kad tai vienintelė priežastis, kodėl jie iš tikrųjų nusileido į žemę. Visiškai neišmanydami etikos ir kultūros klausimų, jie pasimeta, kai iškyla tokių klausimų; dar blogiau, jie nerodo jokio susidomėjimo jais, manydami, kad jie nesusiję su tikra politika. Velionis Richardas Weaveris turėjo omenyje būtent tokius respublikonus, kai rašė: „Daugelis mūsų pasaulio tradicijų kentėjo ne tiek nuo įgimtų trūkumų, kiek nuo tų... kurių pareiga buvo jas ginti, kvailumo, nekompetencijos ir intelektualinio tingumo.“¹⁵

Susidūrę su etiniais, socialiniais ir kultūriniais klausimais, konservatoriai juos atmetė ir ėmėsi spręsti mokesčių bei karinės doktrinos klausimus, kur, jų manymu, buvo tvirtai atsidūrę. Tačiau, nepaisant respublikonų tvirto nenoro spręsti kultūrinio karo, tas karas siautėjo vis aršiau. Juk, kaip rašė Trockis, „Karas gali jūsų nedominti, bet jus domina karas.“¹⁶

Antra, užgrobusi socialines institucijas, turinčias ypatingą įtaką jaunimui – MTV, kitus geriausių laikų rodomus televizijos kanalus, kiną ir spaudą, mokyklas ir kolegijas – kultūrinė revoliucija įgijo gebėjimą formuoti jaunosios kartos pasaulėžiūrą. Menininkai, aktoriai, dramaturgai, poetai ir dainininkai daugiausia palaikė revoliuciją. Apžvalgininkai ir komentatoriai liko mažumoje ir, žinoma, negalėjo vieni atsispirti naujajai jėgai. Be to, kultūrinės revoliucijos siūlomos pramogos buvo daug patrauklesnės jaunimui, todėl daugelis tradicionalistų vaikų prisijungė prie savo oponentų. Tačiau jiems augant, daugelis šių „palaidūnų vaikų“ grįžo į tėvų namus.

Prieš pusę amžiaus literatūros kritikas Lionelis Trillingas rašė: „Jungtinėse Valstijose liberalizmas ne tik dominuoja, bet ir yra vienintelė intelektualinė tradicija. Neabejotina, kad šiandieninėje visuomenėje trūksta jokių populiarių konservatyvių ar reakcingausių idėjų.“¹⁷ Šie žodžiai net tuo metu buvo perdėti, tačiau neabejotinai juose yra tiesos grūdai. Po septintojo dešimtmečio tarp kultūros kūrėjų ir „proto formuotojų“ – intelektualų, kritikų, mokytojų, žurnalistų, rašytojų, biurokratų ir menininkų – įvyko „populiacijos sproginimas“. Ir konservatoriai ne tik buvo pralenkti skaičiumi – jie buvo tiesiogine prasme sutrypti.

Crane'as Brittonas savo knygoje „Revoliucijos anatomija“ rašo, kad „žymiai nestabilios visuomenės“ požymis yra staigus daugybės intelektualų atsiradimas, kurie:

„...žiauriai puola esamas socialines institucijas, reikalaudami reikšmingų pokyčių visuomenėje, versle ir vyriausybėje. Grynai metaforiškai šiuos intelektualus galime palyginti su baltaisiais kraujo kūneliais, kraujotakos sistemos sergėtojais; tačiau baltųjų kraujo kūnelių perteklius, kaip žinome, veda prie leukemijos...“¹⁸

Remiantis Brittono apibrėžimu, šiandieninė Amerika yra ant leukemijos ribos.

Trečia, skirtingai nei politiniai konfliktai, kuriuose kompromisas visada įmanomas, kultūrinis karas yra bekompromisis lygiosios rezultatas. Vienos pusės triumfas yra kitos pralaimėjimas ir atvirkščiai. Abortų plitimas, savižudybių legalizavimas ir tos pačios lyties asmenų santuokos yra reiškiniai, kuriems reikalingas aiškus „taip“ arba „ne“ atsakymas iš politikų, kurie renkasi „aukso viduriuką“. Respublikonai, kurių dauguma nelaiko politikos kruvinu sportu, nebuvo pasiruošę žiauriai kovai su kritine teorija, kuri neigia priešininkui teisę priešintis.

Senais laikais į valdžioje esančius buvo „rodoma su pasididžiavimu“, o į tuos, kurie metė iššūkį valdžiai, buvo „žiūrima su baime“. Kultūrinė revoliucija nežino jokio kito būdo egzistuoti, kaip tik puolime, o tradicionalistai priversti nuolat gintis. „Stiprybė slypi ne gynyboje, o puolime“, – rašė praėjusio amžiaus kultūros revoliucionierius Adolfas Hitleris.¹⁹

Pagalvokite apie trisdešimt metų trukusį karą dėl vienos iš visuomenės „valdančių viršūnių“ – Aukščiausiojo Teismo – kontrolės. Du iš pono Nixono kandidatų, federaliniai teisėjai Clementas Haynsworthas ir J. Haroldas Carswellas, nebuvo patvirtinti, kaip ir du iš Ronaldo Reagano kandidatų, federaliniai teisėjai Robertas Borkas ir Douglasas Ginsburgas (pastarasis buvo apkaltintas marihuanos rūkalių persekiojimu). Iš Borko pavardės kilo veiksmažodis „borkuoti“, reiškiantis „suteršti kandidato reputaciją rinkėjų akyse“. George'o W. Busho kandidatas Clarence'as Thomasas buvo priverstas „baustis“ šmeižikiškomis publikacijomis. Ryškiai kontrastuoja su šiuo konservatorių kandidatų „moraliniu mušimu“ Clintono kandidatų Stepheno Breyerio ir Ruth Bader Ginsberg išrinkimas į Aukščiausiąjį Teismą. Su abiem buvo elgiamasi pagarbiai ir jie buvo patvirtinti be jokių dvejonų. Reikia pripažinti, kad Demokratų partija suprato ir priėmė kultūrinio karo sąlygas, o

daugelis respublikonų vis dar atsisako matyti sprogstančius sviedinius aplink juos...

„Politika sustojo ties vandens kraštu“, „partizaninis karas baigiasi su saulėlydžiu“ – tai vakarykštės politinės klišės. Kultūrinis karas yra tas pats reiškinys, kurį Mao pavadino „nuolatine revoliucija“. Nuleidus Konfederacijos karo vėliavą Pietų Karolinoje, Džordžijoje ir Floridoje, frontas persikėlė į Misisipę. Kai bus nuleistos visos vėliavos, ateis statulų ir portretų eilė, tada mokyklų pavadinimai ir taip toliau, kol bus pašalinti ir išnaikinti visi pietų narsos priminimai.

Ketvirta, trisdešimt metų trukusi kova gerokai susilpnino krikščioniškąją moralę. Kitaip nei „Šv. Marijos varpų“ ir „Bernadetės giesmės“ eroje, šiandien kunigai ir pamokslininkai filmuose ir televizijoje dažniausiai vaizduojami kaip veidmainiai, laisvamaniai ir kvailiai. Kas norėtų ginti šeimos vertybes, žinodamas, kad bus viešai išjuoktas? Kaip ir kitos socialinės institucijos, bažnyčia yra nuolat kritikuojama ir rodo aiškius nuovargio požymius. Apimta schizmų ir judėjimų už gyvybę bei gėjus, draskoma vidinių skandalų (moterys pamokslininkės, pedofilai kunigai ir kt.), bažnyčia šiandien gerokai skiriasi nuo to, kokia ji buvo vakar. Kaip raumuo, moralinis autoritetas atrofuoja be reguliarių „mokymų“. Tai, kad katalikų senatoriai, neturėdami savo vyskupų pritarimo, palaikė Billo Clintono veto įstatymui, draudžiančiam vėlyvojo nėštumo abortus – „visiška žmogžudystė“, senatoriaus Moynihano žodžiais tariant, – rodo, kaip žemai Bažnyčia ir tikėjimas nukrito nuo palaimintųjų Pijaus XII laikų.

Nuolatiniai kaltinimai rasizmu, šovinizmu, homofobija ir fanatizmu negalėjo nepakenkti tradicionalistų moralei. Kovos tęsimo kaina negalėjo atrodyti pernelyg didelė. Daugelis puolė į defetizmą ir neviltį, kaip Holivudo žvaigždės ir žvaigždutės, grasinančios palikti šalį, nes nenori gyventi George'o W. Busho Amerikoje. Šiandien krikščionys savo jausmus išreiškia tik rinkimuose, tačiau tie, kuriuos jie išrenka, pasirodo nepajėgūs kovoti.

Teisėjas Clarence'as Thomasas aptarė pasipriešinimo kainą 2001 m. Amerikos įmonių instituto vakarienėje: „Politiškai aktyvūs piliečiai dažnai patiria žiaurius išpuolius – vadinami rasistais, homofobais, šovinistais ir kitais lygiai įžeidžiančiais vardais.“²⁰ Teisėjas pridūrė, kad išpuolių lavinos akivaizdoje „mes išmokstame save varžyti. Tačiau tai ne mandagumas; tai tiesiog bailumas.“²¹ Būdamas Aukščiausiojo Teismo teisėju, Thomasas oficialiai ištyrė teigiamų

veiksmų ir rasinio pranašumo tinkamumą. Etninių grupių lyderiai nedelsdami apkaltino jį išdavyste; Jų tikslas, pasak Thomaso, buvo bauginimas.²²

Clarence'as Thomasas nebuvo bauginamas, bet jo pasekėjai pasirodė esą mažiau atsparūs. Jie tiesiog norėjo būti palikti ramybėje. Tačiau kultūriniame kare taika yra neįperkama prabanga; reikia nuolat rinktis ir priimti sprendimus arba, dar blogiau, nuolat trauktis...

Penkta, „Dievo šalies“ žmonės yra įpratę gerbti savo lyderius ir jiems paklusti. Tokie revoliucionieriai kaip Warrenas, Douglasas ir Brennanas, pateikdami savo radikalius pasiūlymus, rėmėsi tyliosios daugumos „įgimtu konservatizmu“. Daugelis amerikiečių buvo pasipiktinę šiais pasiūlymais, tačiau vis dėlto pakluso Aukščiausiojo Teismo sprendimams, nusileisdami valdančiosios institucijos valdžiai. Kol amerikiečiai tikės, kad vyriausybė veikia griežtai laikydamasi Konstitucijos, jie paklus. Konservatoriai pagal apibrėžimą nėra maištininkai. Kita vertus, tokie nebuvo ir Tėvai Įkūrėjai – iki tol, kol, kaip sakoma, nebuvo prispausti prie sienos.

Pagaliau užaugo nauja karta, kuriai kultūrinė revoliucija iš tikrųjų nėra revoliucija, o kultūra, su kuria jie gimė ir augo. Homoseksualumas, pornografija, vulgari kalba televizijoje ir filmuose, necenzūriniai žodžiai dainų tekstuose – visa tai juos supo nuo pat lopšio. Nenuostabu, kad daugelis šios kartos atstovų įsitikinę, jog senoji Amerika buvo blogio urvas. Tradicinė kultūra jiems tiesiog nesuvokiama. Jie baigė vidurinę mokyklą ir koledžą, įsisavino viską, ko buvo mokomi, ir ėmė tikėti teorijomis, kurios menkina ir niekina mūsų praeitį. „Mes pagrobsime jūsų vaikus!“ – šaukė šeštojo dešimtmečio ekstremistai. Ir taip atsitiko.

Ir atsižvelgiant į šiandieninio kultūros elito netoleranciją, pagrindinis konservatorių trūkumas yra būtent tai, kad jie yra konservatoriai. Aštuntajame dešimtmetyje konservatyvių pažiūrų žmonės, tokie kaip Vašingtonas ir Johnas Hancockas, suprato, kad jie turi tapti maištininkais, tokiais kaip Patrickas Henry ar Samas Adamsas. Prancūzijos revoliucijos įkarštyje, kai į valdžią atėjo Robespjerai ir Bonapartai, jiems priešinosi ne tik Edmundas Burke'as, bet ir Nelsonas bei Geležinis kunigaikštis*. * *Velingtono kunigaikščio pravardė.* – *Vertėjo pastaba.*

Dr. Samas Francisas, politikos apžvalgininkas ir knygos „Revoliucija iš širdies“ autorius, rašo:²³

„Pirmiausia, ką turime išmokti, norėdami laimėti kultūros karą, yra tai, kad kovojame ne tam, kad ką nors išsaugotume, o tam, kad nuverstume naują tvarką. Turime suprasti, turime pripažinti, kad valdžioje esantys asmenys – vyriausybės agentūros, žiniasklaida, mokyklos, universitetai, didelė dalis organizuotos kultūros, įskaitant meną ir pramogas – ne tik nesiima veiksmų, kad išsaugotų tai, kas laikoma tautos paveldu, bet ir yra pasiryžę sunaikinti tą paveldą arba abejingi jo išnykimui. Jei norime išsaugoti kultūrą, turime atsikratyti galios, kuri jai kelia grėsmę.“²⁴

Tradicijų šalininkai, mylintys kultūrą ir šalį, kurioje užaugo, turi atsakyti į šį klausimą: ar mes tiesiog norime išsaugoti išlikusius senosios kultūros likučius, ar ketiname ją atkurti visą? Ar liksime konservatoriais, ar tapsime kontrrevoliucionieriais ir nuversime dominuojančią kultūrą?

Amerikiečiai, kurie kultūrinę revoliuciją suvokia kaip „įprasto verslo“ tęsinį, neteisingai supranta šio reiškinių, kuris yra pasiryžęs sunaikinti mūsų šalį tokią, kokią ją žinome, esmę. Su revoliucija kompromisų nėra. Neatsargus ir nekritiškas tokių etikečių kaip „ekstremistė“, „rasistė“, „šovinistė“, „homofobė“, „nacionalistė“, „ksenofobė“, „fašistė“ ir „nacistė“ vartojimas atskleidžia, kokia rimta yra revoliucija ir kaip ji elgiasi su tais, kurie jai priešinasi. Tikriesiems revoliucijos šalininkams dešinė nėra tiesiog žmonės, įsitvirtinę klaidingame įsitikinime; jiems dešinė yra absoliutus blogis. Štai ką po respublikonų pergalės 1994 m. pasakė Juodaodžių Amerikos lyderis Jesse Jacksonas: „Neapykanta ir skausmas plinta po visą Ameriką. Jei tai, kas čia vyksta, vyktų Pietų Afrikoje, visi kalbėtų apie apartheidą. Jei tai vyktų Vokietijoje, visi prisimintų nacius, Italijoje – fašistus. Ir vis dėlto mes slepiamės už gražaus žodžio „konservatizmas“.“²⁵ Perskaičiuojant prezidento rinkimus Floridoje, Jacksonas pastebėjo: „Jei George'as Bushas laimės, tai bus nacių pergalė... Laikas išeiti į gatves. Turime priešintis Bushui, jį diskredituoti, padaryti viską, kad jis netaptų prezidentu.“²⁶

Julianui Bondui „teigiamų veiksmų“ kritikai yra ne kas kita, kaip „neofašistai“.²⁷ Buvusiam Atlantos merui Maynardui Jacksonui Konfederacijos kovos vėliava yra svastika.²⁸ Kongresmenei Maxine Waters Johnas Ashcroftas yra rasistas.²⁹ Misūrio kongresmenas Williamas Clay'us pono Busho sprendimą paskirti Ashcroftą generaliniu prokuroru apibūdino kaip „aktą“ „Ku Klukso Klano dvasia – jie taip pat siūlė savo pagalbą juodaodžiams kilpų ir deginamų kryžių pavidalu.“³⁰

Konservatorių lyginimas su naciais ir Klansmenais siekia bent jau dr. Kingo laikus, kuris Goldwaterio kampanijoje įžvelgė „aiškius hitlerizmo požymius“.31 Šiandien šis palyginimas plačiai naudojamas, nes žinoma, kad bausmės nebus. Kai kurie žurnalistai cituoja juodaodžius lyderius, nes jie pritaria jų išankstiniam nusistatymui prieš konservatorius, o kiti cituoja Marcuse, kuris gynė konservatizmo netoleranciją kaip geriausią būdą pašalinti dešiniuosius iš valdžios.

Oponentų vadinimas naciais, fašistais ir Klansmenais, ypač kai tai daroma nebaudžiamai, duoda vaisių. Tai išstumia priešą iš „padorių žmonių“ rato, iš anksto diskredituoja viską, ką jis ruošiasi pasakyti, ir priverčia jį gintis, o ne savo politines pažiūras. Ir dar vienas dalykas: pasipriešinimas naciams ar „Naktiniams vilkams“ yra daug didvyriškesnis nei varžymasis su Danny Hastertu ar Dicku Armeju. Kuo labiau demonizuoji priešą, tuo labiau didvyriu atrodai savo paties akyse.

Kairiųjų fantazijos vaidina svarbų vaidmenį demonizuojant dešiniuosius. Ponas Clintonas su tragiška gaida kalbėjo apie rasistus, kurie jo jaunystės Arkanzase degino juodaodžių bažnyčias; iš tikrųjų to niekada neįvyko. Ponas Gore'as ašaromis papasakojo auditorijai, kad prie savo mylimos sesers, kuri mirė nuo plaučių vėžio, lovos jis prisiekė kovoti su rūkymu iki paskutinio atodūσιο. Tik po kurio laiko sužinojome, kad ponas Gore'as, nepaisant savo įžadų, vis dar nemetė rūkyti. Walteris Mithey išjuokė poną Gore'ą savo istorijoje apie tai, kaip Alas Gore'as prisijungė prie interneto, atrado „Meilės kanalą“ ir sužinojo, kad jo karštas romanas su moterimi, vardu Tipper, įkvėpė sukurti „Meilės istoriją“. Visiškai įmanoma, kad tikrojo pono Gore'o mintyse vyko lygiai tokia pati įvykių seka. O kai Jesse Jacksonas lygina Floridos perskaičiavimą su Selmos mūšiu, jis ne tik vaizduoja respublikonų teisininkus kaip Bull Connor kareivius, bet ir save vaizduoja kaip didvyrį, ginantis Alabamos upės tiltą.

„Aš savo gyvenimą matuoju arbatiniu šaukšteliu“, – apgailestauja Alfredas Prufrockas romane „T.S.“. Eliotas.³² Mūsų kultūrinis elitas elgiasi lygiai taip pat. Vis dėlto savo fantazijose jie kasdien kovoja iki mirties prieš nacius, fašistus ir Klansmenus, kurie kitaip pultų beginkles ir persekiojamas mažumas. Kaip galima nesižavėti savo kilnumu? Šiandienos „progresyviems“ „Vakarų sparno“ ir Naujojo Hampšyro „prezidento“ Josiah Bartlett pasaulis yra gana realus.

Tokia politika nereikalauja daug drąsos. Prisiminkime ponios Sontag samprotavimus šiuo klausimu. kad „baltoji rasė yra vėžys ant žmonijos kūno... baltoji rasė, ir tik baltoji rasė... sunaikino autonomines civilizacijas visur, kur tik pasirodė“.33

Pakeiskite frazę „baltoji rasė“ šiose frazėse į „žydų tauta“ ir gausime nepaprastą ištrauką iš „Mein Kampf“! Jei Sontag būtų taip rašiusi apie žydus, jos viešojo karjera būtų tuo pasibaigusi. Tačiau jos diatribės prieš „baltąją rasę“ neturėjo jokios įtakos jos autoritetui, kaip ir jos 1968 m. vizitas Zanojuje, kur Šiaurės Vietnamas kankino Amerikos karo belaisvius. Be to, Sontag gaudavo pensiją iš MacArthur fondo, o neseniai paskelbtoje kritikų apžvalgoje ji buvo pavadinta labiausiai gerbiama mūsų laikų intelektuale. Nepaisant to, galima pritarti Tomui Wolfe'ui, knygų „Radikalų tobulinimas“ ir „Tuštybių laužas“ autoriui:

„Kas ši moteris? Kas ir kokia ji? Maxas Weberis? Arnoldas Toynbee? Tiesą sakant, ji yra dar viena rašytoja, kuri visą gyvenimą dalyvavo protesto demonstracijose ir klajojo po įvairius susibūrimus, o literatūros srityje žinoma tik dėl savo painio stiliaus ir neįskaitomų kūrinių.“34

Pasak Wolfe'o, Sontag yra „puikininkė“. Į galvą ateina McLuhano pastaba, kad „visuomenės pasipiktinimas yra puikus būdas kvailiui įgauti racionalumo įspūdį“.35

„Kiekviena auka svajoja pasikeisti vietomis su savo kankintoju“, – rašė revoliucionierius Frantzas Fanonas.³⁶ Ši Fanono frazė puikiai paaiškina pilietinių teisių judėjimo transformaciją iš tradicinio socialinio judėjimo, panašaus į sufražetes ar profesines sąjungas, į revoliucijos instrumentą.

1950-aisiais afroamerikiečiai pelnytai buvo laikomi patriotais ir konservatoriais, didžiuojančiais savo atsidavimu krikščioniškajam tikėjimui. Jie reikalavo lygių teisių mūsų didžios tautos, kuriai paskyrė savo gyvenimus, rėmuose. Amerika priėmė jų reikalavimą. Baltieji ir juodaodžiai amerikiečiai kartu kovojo prieš Džimo Krovo įstatymus ir kartu laimėjo. Atrodė, kad judame tikros vienybės link. Tačiau patenkinus lygių teisių reikalavimą ir pripažinus juodaodžius amerikiečius visaverčiais Jungtinių Valstijų piliečiais, visuomenės nuomonė sutelkė dėmesį į kitus klausimus. Pilietinės teisės buvo pamirštos.

Norint susigražinti visuomenės dėmesį, reikėjo kelti naujus reikalavimus, o paskui vis daugiau ir daugiau. Segregacijos panaikinimo nebepakako. Pasipylė

nauji reikalavimai: teigiami veiksmai, kvotos, valstybės rezervai, darbo užmokesčio lygybė, teisinių ir konfesinių apygardų, skirtų garantuoti „teisingą“ atstovavimo vyriausybėje dalį, sukūrimas. Rasinė lygybė turėjo būti užtikrinta net klasės lygmeniu, net jei tai reikštų priverstinį baltųjų vaikų perkėlimą į mokyklas, kuriose didelis nusikalstamumas. Senovinis laisvės šauksmas užleido vietą nesuderinamiems „juodųjų galios“ reikalavimams.

1971 m. Aukščiausiasis Teismas nagrinėjo baltojo studento, kuriam nebuvo leista įstoti į Arizonos advokatūrą, ieškinį, nepaisant to, kad advokatūros egzamine jis surinko aukštesnius balus nei priimti juodaodžiai studentai. Ginčo metu teisėjas Thurgoodas Larshallas atsisuko į savo kolegą Williamą Douglasą ir pasakė: „Jūs, vaikinai, mus smaugiate metų metus. Dabar mūsų eilė.“³⁷

Pilietinių teisių judėjimas tapo kultūrine revoliucija, o jo kovotojų lyderiai iškėlė naujus reikalavimus. Tokios dainos kaip „Dixie“ neturėtų būti atliekamos viešai. Robertas E. Lee turėtų būti išbrauktas iš nacionalinių didvyrių sąrašo. Kadangi Vašingtonas buvo vergvaldys, jis ir kiti vergvaldžiai neturėtų būti mokomi mokyklose, kuriose mokosi juodaodžiai vaikai. Marko Twaino knygose yra „įžeidžiančių užuominų“, todėl jos turėtų būti uždraustos mokyklų bibliotekose. Konfederacijos kovos vėliava yra rasizmo simbolis; visos jos kopijos turėtų būti pašalintos iš valstijų sostinės vėliavų stiebų, kitaip mes ją boikotuosime. Imigracijos įstatymai turėtų užtikrinti, kad Trečiojo pasaulio šalių gyventojai turėtų pirmenybę gauti Amerikos pilietybę. Turėtų būti priimti įstatymai dėl neapykantos nusikaltimų, o baltaodžiai, kurie puola juodaodžius, turėtų būti drausminti. Be to, susėskime ir aptarkime, kaip planuojate mums kompensuoti už vergijoje praleistus metus...

„Kiekviena sėkminga revoliucija galiausiai apsirengia tironijos, kurią ji nuverčia, apdaru“, – rašė Barbara Tuchman.³⁸ Kiekvienas politinis judėjimas, priduria Ericas Hofferis, anksčiau ar vėliau virsta verslu, o vėliau išsigimsta į reketą. Šiandien pilietinių teisių judėjimas tapo reketu. Visi „geros valios amerikiečiai“ yra pasirengę padėti afroamerikiečiams išvengti socialinės katastrofos. Juk jie yra to paties Dievo vaikai ir tos pačios šalies gyventojai bei piliečiai kaip ir mes. Tačiau Džeksonams, Šarptonams ir Bondams mūsų pagalbos nereikia. Jie mus provokuoja, persekioja savo išpuoliais, demonizuoja visuomenės akyse, nes tik taip jie gali išlaikyti visuomenės susidomėjimą savimi – katilas verda, televizijos prodiuseriai mus vargina skambučiais, liejasi federalinės subsidijos ir dotacijos iš

komercinių fondų... Jei Teodoras Bilbas ir Bilas Konoras mirę, tai reiškia, kad jiems reikia susirasti naujų aukų, kurios atliktų „baltųjų rasistų“ vaidmenį, bent jau juos sugalvoti, kaip buvo padaryta su Džonu Aškroftu ir Džordžu V. Bušu. Booker T. Washington perspėjo, kad Amerika turėtų saugotis „rasinių reketininkų“:

„Yra visa klasė spalvotųjų, kurie užsidirba pinigų viešindami juodaodžių rasės kančias ir vargus. Suprasdami, kad iš to gali užsidirbti pinigų, šie žmonės laikui bėgant įgijo įprotį reklamuoti savo nelaimes – pirma, norėdami sukelti užuojautą, antra, norėdami užsidirbti pinigų. Kai kurie iš jų nenorėtų, kad juodaodžiai visame kame būtų prilyginami baltiesiems, nes tada jie prarastų savo pajamų šaltinį.“³⁹ *Gerei pastebėta, dr. Washington.*

Kai įsiplieskia diskusijos dėl rasinių pranašumų, respublikonai mieliau tyli. Iš tiesų, jie atrodo įbauginti iki visiško paralyžiaus. Kodėl?

Būdami sąžiningi žmonės ir dažniausiai krikščionys, jie negali nepripažinti, kad mūsų šalies praeitis tikrai turėjo tamsių puslapių. Mūsų protėviai iš tiesų buvo vergvaldžiai ir vergų prekeiviai. Mes praktikavome segregaciją. Su indėnais elgėmės visiškai kitaip, nei būtų galima tikėtis iš žmonių, įsipareigojusių laikytis Dešimties įsakymų. Tačiau viešai atgailaudami už savo protėvių nusikaltimus, absoliutų siekį respublikonai tapo lengvu grobiu tokiems kaip Jacksonas ir Sharptonas, kurie vadovavo „Didžiajai medžioklei“.

Kur tiesa? Kalbant apie vergiją ir prekybą vergais, vakariečiai kartu su kitais yra šių žiaurumų bendrininkai, tačiau tik jie gali būti vadinami didvyriais. Jie neišrado vergijos, bet ją panaikino. Jei ne Vakarai, Afrikos vadai ir karaliai vis dar prekiautų savo pavaldiniais. Mansai Musai prekyba vergais buvo pagrindinis pajamų šaltinis. Mauritanijoje ir Sudane vergovė yra faktiškai įteisinta – intelektualų, kurie savo karjerą padarė provokuodami Ameriką ir apskritai Vakarus, tyloje. Taip, Amerikoje buvo segregacija, bet jokioje kitoje šalyje žmonės neturėjo tiek daug laisvės, tiek daug galimybių, tiek daug kelių į klestėjimą.

Atsiprašymų laikas baigėsi. Jei Amerikos širdis tiki, kad kapituliacija ir reparacijos išsaugos taiką, jie apgaudinėja save. Kai nebeliks reikalavimų, „rasiniai reketininkai“ turės susirasti kitą užsiėmimą. Tačiau kol tylioji dauguma

patenkins jų reikalavimus, jie niekada nepavargs kurti naujų. Laikas tiesiog pasakyti „ne“.

Pilietinių teisių judėjimo nuosmukis ir jo ryšys su kultūrine revoliucija didina Amerikos balkanizacijos pavojų. Jei Franklino Delano Ruzvelto Naujasis kursas buvo pagrįstas ekonominėmis realijomis – „turiu“ prieš „neturiu“ – tai Naujasis demokratinis kursas grindžiamas bendru dalyvavimu rinkimuose ir etninėje politikoje.

Jei demokratai praras savo įtaką juodaodžių Amerikoje, Demokratų partija gali prarasti savo prezidento rinkimų monopolį. Tokia yra realybė. Štai kodėl demokratai taip uoliai kursto baimę ir neapykantą respublikonams tarp afroamerikiečių. Visą 1990-ųjų dešimtmetį buvo žaidžiama „rasės korta“, sklandė gandai apie degančias bažnyčias, kurias paprastai lanko juodaodžiai, arba apie juodaodžių rinkėjų atėmimą iš jų. 2000 m. kampanijos metu ponas Gore'as nuėjo į juodaodžių bažnyčią Pitsburge ir pasidalijo šiomis mintimis apie savo oponentą:

„Kai girdžiu savo oponentą, gubernatorių Bushą, sakantį, kad Aukščiausiąjame Teisme paskirs griežtus aiškintojus, dažnai prisimenu vieną įvykį Amerikos istorijoje:

„Mūsų Konstituciją taip pat parengė griežti aiškintojai, ir paaiškėjo, kad kai kurie žmonės buvo laikomi dviem trečdaliais žmonijos.“⁴⁰ Ponas Gore'as leido suprasti, kad ponas Bushas istoriškai buvo susijęs su vergove ir vergų prekyba. Išsisukinėjimas? Taip, bet tai suveikė. Daugelio valstijų afroamerikiečiai paliko Respublikonų partiją ir balsavo už Alą Gore'ą santykiu 11:1. Kai ant kortos pastatytas Baltieji rūmai, kodėl demokratai būtų atsisakę „rasės kortos“ – aso kaladėje? Ką galėjo padaryti Alas Sharptonas ir Jesse Jacksonas, jei ši korta būtų iškritusi iš kaladės žaidime su tokiais statymais?

Dar įdomesnis klausimas: kodėl respublikonai, rinkimai po rinkimų, taip energingai ir stropiai bando suskaidyti tvirtiausią demokratų balsavimo bloką? Kodėl jie „neina medžioti ten, kur yra ančių“? Respublikonų ramstis ir viltis bet kuriuose rinkimuose yra amerikiečių dauguma. 1972 m. ponas Nixonas gavo 67 procentus baltųjų balsų; 1984 m. ponas Reaganas laimėjo 64 procentus balsų. Ponas Bushas laimėjo 54 procentus baltųjų balsų ir 60 procentų baltųjų vyrų balsų. Kadangi baltaodžiai sudaro 82 procentus šalies rinkėjų, jei respublikonai padidins savo dalį nuo 54 iki 60 procentų, jokios kitos paramos nereikės.

Baltieji vyrai jaučiasi aukomis dėl visokių kvotų, vyriausybės rezervų, atvirkštinės diskriminacijos ir teigiamų veiksmų. Jie yra mėgstamas akademikų, žurnalistų ir feminisčių, taip pat Jacksonų, Sharptonų ir Bondų taikinys. Tačiau Amerikos širdyje niekas, kas puola baltuosius vyrus, nėra mėgstamas. Jei respublikonai apribos rasinius pranašumus, įves moratoriumą imigracijai ir pataikauja tyliajai daugumai taip, kaip demokratai pataikauja mažumoms, partijos galimybės kituose nacionaliniuose rinkimuose gerokai pagerės.

Prisimename, kaip prezidentas George'as H.W. Bushas įžengė į Baltuosius rūmus įteikdamas rinkėjams sekmadienio leidimą, kurį žudikui Willie Hortonui padovanojo jo varžovas Michaelas Dukakis, kartu su Kalifornijos universiteto narystės kortele su Dukakio vardu. Ponas Bushas buvo priverstas palikti Baltuosius rūmus, padidinęs mokesčius ir pasirašęs kvotų įstatymą – pastarasis žingsnis link jo politinių oponentų, kurie, kaip įprasta, atsakė respublikonams antausiu.

... Kaip pastebėjo kruopštūs komentatoriai, rasiniai ir kultūriniai klausimai tampa lemiamais veiksniais prezidentinėje politikoje. Juodaodžiai, ispanakalbiai ir žydai amerikiečiai didžiule balsų dauguma balsavo už Gore'ą, tačiau 60 procentų baltųjų vyrų balsų išrinko poną Bushą prezidentu. Jungtinių Valstijų rinkimų žemėlapis (pagal rinkimų apygardas) rodo susiskaldžiusią Ameriką. Alas Gore'as laimėjo didelę daugumą Vašingtone ir pakrantės apygardose Oregone bei Kalifornijoje, tačiau laimėjo tik vieną apygardą į rytus nuo pakrantės. Iš 230 apygardų Nevadoje, Jutoje, Aidahe, Vajominge, Nebraskoje ir Kanzase ponas Gore'as laimėjo tik tris, tačiau šį deficitą jis kompensavo persikėlęs Misisipės upe aukštyr, iš Naujojo Orleano į Baton Ružą, Memfį, Sent Luisą, Keturių miestų ir Sent Polą.

** Kolektyvinis miesto konglomerato, apimančio Rok Ailando, Molino, Rytų Molino ir Davenporto miestus, pavadinimas. – Vertėjo pastaba.*

Tiesa, už didžiųjų miestų ir jų priemiesčių ribų vaizdas jam buvo slegiantis. Kaip rašė istorikas Ralphas Raico, galima važiuoti per Ameriką iš vieno galo į kitą ir niekada nesusidurti su apygarda, kuri balsavo už Gorą.⁴² Tačiau negalima važiuoti per jokią valstiją, išskyrus Rodo salą, nesusidurti su apygarda, kuri balsavo už Bushą.

Kas formuos XXI amžiaus politiką? Pasak „Washington Post“, tai etika ir kultūra:

„Kovos dėl abortų legalizavimo, ginklų kontrolės ir kitų ideologinių susidūrimų radikaliai pakeitė Amerikos rinkėjų ištikimybę.“ Tradiciškai demokratų darbininkų klasės baltaodžiai tapo respublikonais, o daugelis pasiturinčių baltaodžių perėjo iš respublikonų į Ruzvelto partiją... Rasiniai klausimai, tokie kaip mokyklinis lavinimas ir teigiama diskriminacija, pastūmėjo darbininkų rinkėjus pas respublikonus; Tuo pačiu metu kultūriniai pasiekimai, ypač abortų legalizavimas, užtikrino baltųjų menininkų paramą demokratams.“⁴³

Tarp amerikiečių, uždirbančių penkiasdešimt tūkstančių dolerių ar daugiau per metus, kurie kažkada buvo tvirta respublikonų bazė, tik 7 procentai balsavo už Bushą. Amerikos advokatų asociacija ir Amerikos medicinos asociacija, kažkada laikytos Respublikonų partijos bastionais, dabar tapo priešiška teritorija. Tas pats pasakytina ir apie žiniasklaidą. Rinkimų naktį, rašo analitikas Terry Teachoutas, „CNN darbuotojai turėjo būti ne kartą raginami susilaikyti... kai jie pradėjo džiūgauti dėl naujausio pranešimo apie Gore'o pergalę vienoje ar kitoje valstijoje... kad žiūrovai neišgirstų.“⁴⁴

Jei kūrybinis elitas pasislenka į kairę, mažas pajamas gaunantys baltieji rinkėjai pasislenka į dešinę. Kitaip tariant, įvyksta rinkėjų apsikeitimas. Tomas Edsallas iš „Washington Post“ nustatė, kad „devyniose iš dešimties skurdžiausių Kentukio apygardų... kur Harry Trumano vadovaujami demokratai įveikė respublikonus, George'as W. Bushas laimėjo, dažnai mažiausia persvara, atspindėdamas Gore'o pergalę turtingiausiose ir geriausiai išsilavinusiose apygardose.“⁴⁵

Gore'as pralaimėjo už Bushą balsavo visų pajamų kategorijų baltieji rinkėjai, išskyrus tuos, kurie uždirba mažiau nei penkiolika tūkstančių dolerių per metus; čia Gore'o rezultatas buvo 46 procentai, o Busho – 43 procentai – stulbinantis skurdžiausios baltosios gyventojų dalies „išdavystė“. „Mano rinkėjams“, – prieš kelerius metus šiam rašytojui sakė Oklahomos kongresmenas, – „rūpi trys dalykai: jų požiūris į Dievą, jų požiūris į ginklus ir jų požiūris į gėjus“.

Nepaisant rasinių klausimų, bažnyčios lankymo dažnumas tapo beveik idealiu rodikliu, kaip konkretus asmuo balsuos rinkimuose. Tie, kurie lanko bažnyčią kas savaitę ar dažniau, linkę balsuoti už respublikonus. O tie, kurie lanko bažnyčią, tie, kurie retai arba niekada nelanko bažnyčios, balsavo už demokratų. Taip, Amerika iš tiesų yra padalinta į dvi šalis.

2000 m. rinkimuose respublikonai vengė diskusijų apie rasę, kultūrą ir tikėjimą, apdairiai manydami, kad daugumos gyventojų priešiškus Clintonui ir Gore'ui

pakaks, kad konservatoriai atgautų prarastas pozicijas. Na, jie buvo teisūs. Tačiau trijų milijonų balsų persvara (pagal preliminarų skaičiavimą) Gore'ui ir Naderiui prieš Bushą ir Cheney yra galutinis... Respublikonų partijai tai pavojaus signalas – paskutinis raginimas apmąstymams.

Jei ponas Bushas ir jo administracija neišspręs spalvotųjų žmonių problemų ir neatkurs tradicinių vertybių, Amerikos niekas neišgelbės. O jei Respublikonų partija, atėjusi į valdžią, atsisakys vadovauti politiniams, kultūriniais ir ekonominiais konservatoriams, daugelis nosisuktų nuo partijos ir nustotų remti ją. Ponui Bushui lakmuso popierėlis bus Aukščiausiasis Teismas. Gyvybę pasisakančio kandidato paskyrimas bus nuviliantis. Tai demoralizuoja dešiniuosius. Jei prezidentas suteiks vietą teisme Souter-Stevens-Ginsberg-Breyer frakcijai, vienintelis respublikonų pasiteisinimas bus argumentas, kad jie renkasi mažesnę iš dviejų blogybių, tačiau tai nėra labai įtikinamas pateisinimas. Joe Louiso žodžiai apie jo pussunkiasvorį oponentą Billy Conną vienodai tinka ir mūsų prezidentui kultūros kare: „Jis gali bėgti, bet negali slėptis.“

Kad ir kaip to norėtų „uolus konservatorius“, kultūrinis karas ir rasės klausimas niekur nedings. Per daug žmonių yra suinteresuoti tęsti šias problemas. Afroamerikiečiai ir ispanakalbiai dabar sudaro ketvirtadalį šalies gyventojų. Jie vis dažniau balsuoja kaip blokas prezidento rinkimuose. Mūsų žiniasklaida taip pat yra suinteresuota tęsti ir aštrinti rasinį konfliktą. Reitingai ir reklamos pinigai reikalauja „hitų“ naujienų ir istorijų, ir niekas – išskyrus karą, žinoma – neįtraukia skaitytojų labiau nei rasinio konflikto aprašymai. O. J. Simpsono byla poliarizavo Amerikos viešąją nuomonę, tačiau ji taip pat suteikė žiniasklaidai pelningus finansinius metus.

Didėjantys federalinių agentūrų – Lygių užimtumo galimybių komisijos, Pilietinių teisių komisijos ir Teisingumo, Švietimo ir Sveikatos apsaugos departamentų pilietinių teisių departamentų – biudžetai taip pat reikalauja nuolatinio informacijos apie „rasizmo aukas“ antplūdžio. Kuo daugiau finansavimo šios agentūros gauna, tuo daugiau piktadarių ir aukų jos turi rasti. Pagal Parkinsono dėsnį, darbo krūvis didėja tik tiek, kiek reikia, kad būtų užpildytas jam skirtas laikas.

Pilietinių teisių klausimai taip pat traukia teisininkus. Teisininkui žinia apie grubų elgesį su juodaodžiu klientu arba atsisakymą jį aptarnauti yra tarsi laimėtas loterijos bilietas. „Denny's Restaurants“ už lėtą šešių juodaodžių FTB agentų

aptarnavimą Anapolyje buvo priversta sumokėti 54 mln. dolerių 295 000 ieškovų ir jų advokatų. Bendrovė taip pat pasirašė susitarimą su NAACP, įsipareigodama įdarbinti nemažą skaičių afroamerikiečių ir teikti pirmenybę etninių mažumų valdomiems tiekėjams.

46 Reverendo Jacksono 1980 m. boikotas „Budweiser“ gamintojo „Anheuser-Busch“ baigėsi taip sėkmingai, kad jo sūnūs Yusefas ir Jonathanas dabar valdo didžiausią bendrovės platintoją Čikagoje. „Chicago Sun-Times“ praneša, kad po to, kai Jacksonas, sužinojęs apie siūlomą „General Telephone and Electronics“, „Bell Atlantic“, „American Telephone and Telegraph“ ir CTI susijungimą, „grasino protestuoti“, šios bendrovės greitai susivokė ir paaukojo dideles sumas Jacksono vadovaujamoms organizacijoms. Galiausiai Jacksonas nusileido ir „persigalvojo“, kaip teigia laikraštis, ypač po to, kai bendrovės „sutiko su Jacksono pasiūlymu skirti sutartis mažoms, mažumų valdomoms įmonėms – bent jau toms, kurias Jacksonas supažindino su įmonių vadovais“.47 Taip, yra tikrai daugybė būdų išsaugoti viltį!

Krikščioniškosios koalicijos juodaodžiai nariai, kurie teigė, kad nebuvo pakviesti į Kalėdų vakarienę ir buvo priversti dirbti inauguracijos metu, o ne sėdėti prie stalų kaip tremtiniai, pateikė ieškinius, reikalaudami 621 mln. dolerių žalos atlyginimo.48

Rasinis reketas įgauna pagreitį ir iš nacionalinės problemos virsta pasauline. 2000 m. rugsėjį Durbane, Pietų Afrikos Respublikoje, vyko JT remiama tarptautinė konferencija „Pasaulis prieš rasizmą, rasinę diskriminaciją, ksenofobiją ir netoleranciją“. Konferencijos tikslas: gauti oficialų Jungtinių Valstijų atsiprašymą už „transatlantinę vergų prekybą“ ir susitarimą mokėti dešimtis milijardų dolerių „reparacijų“ afroamerikiečiams už dabartinių baltųjų JAV piliečių protėvių įvykdytus „nusikaltimus žmoniškumui“.

Kunigas Jacksonas ir jo sąjungininkai „juodaodžių konferencijoje“ tikėjosi, kad atvyks Colinas Powellas, kuris viešai atgailaus už savo tėvynės nuodėmes, išklausys visas iš anksto parengtas bjaurybes ir nuolankiai sutiks mokėti reparacijas Afrikos vergų palikuonims. Tačiau Busho administracija atsisakė atlikti savo numatytą vaidmenį. Valstybės sekretorius Powellas nedalyvavo Durbane, nurodydamas įtemptą darbovarkę, ir konferencija žlugo – arabų šalys ją pavertė savotišku tribunolu prieš Izraelį už jo „rasizmo ir apartheido politiką“.

Amerikos delegacija, sudaryta iš žemo rango diplomatų, paliko susitikimą. Tačiau reikia suprasti, kad tai toli gražu ne paskutinis kartas, kai girdime apie „reparacijas“, ir šie pokalbiai kils kiekviena proga.

Kadangi žiniasklaida, Demokratų partija, federalinė biurokratija, teisininkai, JT ir Trečiojo pasaulio šalys yra suinteresuotos perdėti rasinę problemą, esame pasmerkti ją spręsti tol, kol Vakarų šalys nuspręs, kad joms jau gana, ir atsitrauks. Tačiau ar tikrai verta tikėtis tokių ryžtingų veiksmų iš išsigandusių žmonių?